

Man ayee yoo me nongo pwony nyo kony gi bot lonyodo

Lok ma mito lotino kwan gi nge maber wabene gin
ma mito gitim maber wagi yoo ma mito lonyodo
omede gi miyo kony bot latin kwan ne gi ganag.

*“Wan waye ni lonyodo gitye lokony ma
megwa. Gin gitye dul me acel ma tiye gi kero
me miyo pwony bot lotin megi. Ka watiyo kacel
lotino megwa gi kwan maber.”*

—Ladi Superintendent Emmanuel Caulk,
Gankwan Kal me Portland

Man ayee cik ma lubu kit me miyo pwony man:

Cik man me pwony ni nyutu botwa jem ma pire tek me pwony bot latino kwan me ngeyo nyo mebdo gi ngec maber pi kwan pi Mwaka man wagi ngeo kwan i leb munu ki math bene maber. Pi man cik ni bi mioyo kony me pwony bot lopwony wagi lonyodo me ngeyo ngo me mito gin gitim me konyo lotino kwan nyo kony ngo ma mite ma mito gi medi bot lotino kwan mukene.

Lonyodo kono gi bi timo ngo?

Tiye jem mapol ma lonyodo romo timone ma romo kony lotino ma meggi me ngo pwony wagi me yube pi kwo me me ianyim mamegi. Man ayee jem mukene ma romo kony lotino ma mewu me mede gi kwan meggi:

1. Mito iwaci bot latin ni gankwan pire tek boti. Waci botgi ni gankwan pire tek mada pi man gankwan en ayee yoo ke kwo.
2. Waci bot latin ni mito en ogogi li gankwan con jwiwi l wang cwa gi kom.
3. Lonyodo mito gi tiye kacel gi lopwony owegi onyutu bot lotino kwan ni woro lopweny wagi lot me gankwan pire tek mada.
4. Mito inyutu bot latin ni kit me pi en kene labongo ngati moo, wegi latin ni obal pien bal munu gin pa dano, ka ibalo digi iromo yubu ni pien bal ayee munu gin pa dano.
5. Lok bot latin ni pi gin ma tiye ka tim i gankwan.
6. Lok bot lapwony pa latinni, peny en ka latinni tye ka kwan maber pi mwaka man ni.
7. Mito in ineni ibino kaconge pa latinni igankwan wa bene mito in eni ibino kaconge moo kiken ma lubu lok gankwan pa latinni bene.
8. Itye gi twero me ngeyo ne kit ma latinni tiye ka kwan kwede, pe ibedi gi lwooro moo kiken ka itye gi peny ma lubu lok me pwony pa latinni.

Lok gi Lapwony pa Latin ni

Bedo ber me lok gi lapwony pa latin wagi me neno ni ilokgo bot latinni kit ma cik me gankwan tiye kwede ka mito ni en ikati maber ikwan ne. Man ayee jem ma mito in ne ni ilogo bot latinni:

- Mito in en kit ma pwony man tiye kwede, ka ipeny ka ma latin kimo iye maber nyo ka ma en mito kony iyee.
- Pi man ikom log man kit ma cik tiye kwede ni, tiye yoo mo ma latin romo ngeyo ngo ma mito en kwano kwede.
- Peny gin ma latin timo maber igankwan, nyo gin moo ma en otim maber nyo ka latinni tim peny maber nyo pe tiye katim ne maber.
- Peny ka lopwony pim kit ma latinni tiye ka kwan kwede maber pi mwaka igankwan.

- Peny ka latin tim pany maber nyo ka latinni nongo gret ne maber kit ma cik ne tiye kwede. Ka kono enpee tiye ka timo ne maber, ngo ma mito gi kony en kwede, nyo kono gankwan gitimo ngo me konyo ne? in kono itmo ngo gi ganga me konyo ne?
- Peny ka latinni okato maber nyo tiye ka timo ni kit ma mite kwede ni. Ka tim maber, ngo kono ma gankwan miyo bote wegi en omede me timo ne maber? In kono gi ngan gin ngo maber ma iromo kony en kwede?

Lok bot latinni

“Peny latin ni kwan tin obedo ningning?”

“Maber.”

“Ngo kon ma in itimo?”

“Pe atimo gin moo”

Lok me ducu winy ma rom? Munu per ac, ento mede gi penyo ne! Pi man lotin kwan ma lonyodo meggi logo botgi gin gitmo maber igankwan. Man ayee yoo ma in irom lok gi latinni me mityo bot kony owegi en otim maber I kwan ma mere.

- Mito ineni i ngo cwa me lok gi latin ni pi jwi kit ma kwan ne.
- Peny latin gin acel ma gin gi kwano pi tinni. Nyo latinni kono tamo iye ni ngo? Kwan ne ber nyo race? Ngo kono ma obedo taik ikwan ma tinni?
- Mito ineni ikwano projek pa latin ma gi cwalo gang bot ni. Peny latin ni gin ma pwony man tiye ka nyutu ne.
- Pangi latinni pi tic matek ma en otimo, pi coc ma ocoyo maber, wa peny ducu ma en otoim maber ento “tam maber ma ne obedo kwede.”
- Peny latinni tam ngo ma en tiye kwede: En ongeyo ningning? Ngo ma entamo maber? Gin ma en ongeyo? Penyongo gitimo kit man? Tiye yoo mo maber me gamo peny man?

Yoo me miyo kony bot latin ka en pe igankwan

Pweny mito pe ocung ka latinni odwongo gang. Lotin kwan gi balo cwa mapol gnag, wongo ento pe igankwan. Man ayee yoo ngo ma in iromo konyo latinni me kwan maber ka git pe ignakwan:

- Kwan bot latinni, wukwan kwede kacel, mito ineni en okwano pi jwijwi—leb ma en marao ne.
- Mito iyubu kwan bote ka matiye maber lobong woo, ma en rom o tim o tic ma gi miyo bote gi ingan kwan cal homework, nyo pweny mapatpat.
- Mito ineni iyubu bot wanga cwa me kawan ma en bi kwano iyee jwijwi pien man yutu bot ni ka wanga cwa man oromo en bi cito ka kwan ni.
- Mito itc gi wang cwa man me neno ni en ongeyo kit me kwan maber, olubu cik kti ma in iwaco bot ne.

Gin ma latin kwan mito onge wagi ka bene otim me kwano leb munu me Arts (ELA):

Leb

- Mito ilubu cik me lo kcal me winyo kit ma dano mukene logo kwede, pi man gi bi logo acelacel, wagi gibi penyo in ka inyag ikom lok ma gitim mo obedo ka logo ne ni.
- coyo lok ma gi logo ni kore gi kore, labol nil ok ma pe romne (yomcwing/cwecwiny) wagi jem ma kwo cal (gwok, bura, yat).

Kwanne wagi kit ma gi coyo i leb litrica.

- Mito itii gi ryego (poro coc man gi dawn me logo ne) me ngeyo ne ka lok mukene pe rwate ka itiyee ka kwano ne.
- Tii gi ngec mukene ma in ingeyo ni romo kony in me ngeyo lok ma pe rwate ka itiyee ka kwano ne, jem mukene cal cal ma g imago nyo wa yoo mukene ma romo kony in me ngeyo ni log man pe rwate gi kwan nan i.
- Mito ingey lok ma pire tek ilog man wagi tyen log ne kit ma gi coyo kwede i buk me ada ma pe ada (nonfiction) ma “Simple Machines” Allan Fowler ocoyo kwede.
- Itam ni ngo ma bi tim ka gi tiyee ka kodo lok man nyo kono iromo wacone ni tam ni bi bedo kakare nyo kakare ko kit ma i itamo kwede ni.
- Kwan buk me gret labol ne ma tek, onyotyot, wabene maber.

Coyo coc maber

- Coc ka inyutu kit ma lok man gi cango waco ni kwede, idere, wagi agigi ne maber.
- Teme me coyo lok ma awabi/anyaga ni pe ngeyo owegi en otuti kit ma lwongo ni kit ma gilogo kwede.

Yoo ma patpat me miyo tam bot dul me ELA owegi gi nong pwony gi Ganag

- Mito iyubu waraga nyo kat gi coc ma kony latinni me kwan gi igankwan ne. Ti gi kat man me tugu man. Mito ilog kat man gi ma nyenne bot latinni owegi opwony lok man ma conni.
- Kwan ma tek bot latinni jwijwi.
- Ka latin tiye ka kwano kwan man, wegi en ocung ka ipeny ne ngo ma cito ka time l anyim ne.
- Ka ikwano buk man me nonfiction ni or coc ma gicoyo ni, logi pire bot latinni gin ma in ingeyo gi ibuk man.
- Mito inene ni imiyo tam bot latin me kelo buk gang wagi gin gi kwan matek.
- Kony en me ngeyo log ma tek nyo coc ma tek ne waben wegi okwan ka tyen mapol maber (kwan oyotoyot, maber, wagi malenge).
- Peny latinni me coyo ngo me en ngeyo maber cal nino ma ginywalo en iyee nyo nino me kwero ne.
- Wegi en omede gi coyo lok man en pe ngeyo ne nyo wegi en owaci lok ni ma tek, nyo motmot wagi tyen lok ne kit ma winy kwede bot nyo botwa ducu.

Notes:

Walego in me neno ni inote gi lapwony pa latinni wabene mi peny en gin i gin ngo ma romo kony en me ngo pwony gi gang ma rom cal tic me gankwan pi lok me kwan wagi lok me coc ikit ma porogrum man tiyo kwede.

Gin ma mito lotino kwan onge wagi gin otim me nongo pwoyo me Math:

- Ti gi cwano ne kit ma gi rubo jem ducu. *Labol ne: ka imito medo $8+3$, icago go 8 ka ikwano 9, 10, wagi 11, pi man ibi medo $8+3 = 11$.*
- Nong lagam gi ryego maber me ngeyo nama. *Labol ne: aye $-5+5 = 10$, pi man, $6 + 5 = 11$.*
- Ti gi cal, dorocal, latong, wagi jem ma romo nyutu yoo maber me nongo lagam maber ne.
- Nene ni, inyutu kit me tic gi nama, nyo kit ma itam no ngo ma tim ka itiyi gi nama man. *Pi man labol me nama ne en aye, 1, 2, 2, 1, 2, 2, 1, __, __*
- Nyuti teyen lok wagi ipwopwo kit ma twonge kiye kwede.
- Pongi twogi ne me yubu ma nyene. *Labol ne aye bedo kit man—ka itye ka tic gi nama man me blok ni, mito inge ni kona ne tiye ma romo abicel gi youbu cal hexagon.*
- Pi man mito in nino moo (odingo, diceng, otyeno), nino moo acel pi cabit, idwe, imwaka man.
- Mito i neni itiyi gi ka jети me neno nino dwe.
- Pimi yoo moo ma lubu kit ma jem gi pimi kwede kakare—cangi gi acagi, pe bwoti kamoo matwolo ne nyo okati mapol, wagi kit me gwogo ni.
- Congi, nyuti, ka bene iwaci kit ma lok man ticyo kwede. *Labol ne: mito iyubu cal, chart, nyo go grap ma nutu mwaka pa lotino kwan ducu ma tiye I ot kilace.*

PORTLAND PUBLIC SCHOOLS

Academics Office
353 Cumberland Avenue
Portland, Maine 04101
207.874.8100
portlandschools.org

Waraga man ayee gankwan Kal me Portland ma ocoyo. Waraga man gi tiyo kwede dongo gi miyo ni gankwan kal me Boston otic kwede. Lok mukene ma gi medo bene obedo tic pa Dr. Anthony L. Moore.